

Академија наука и умјетности Републике Српске

ПРОГРАМ РАДА  
Академије наука и умјетности Републике Српске  
за 2025. годину

Бања Лука, децембар 2024.

## **ПРОГРАМ РАДА АНУРС-а за 2025. годину**

Програм рада Академије наука и умјетности Републике Српске за 2025. годину заснован је на општим циљевима и задацима Академије, који се огледају у подстицању развоја науке и умјетности, чувању, његовању и унапређивању културе, духа и стваралаштва народа РС, те конкретним програмима рада одјељења, одбора, комисија и институтâ.

### **I**

#### **ГОДИШЊИ ПРОГРАМСКИ ЗАДАЦИ АКАДЕМИЈЕ**

##### **1) Рад органа Академије**

1. Одржати три редовне сједнице Скупштине Академије, у мају, септембру и децембру 2025;
2. Одржати најмање четири сједнице Предсједништва Академије, у марту, мају, септембру и децембру;
3. Одржавати сједнице Извршног одбора Предсједништва најмање једном мјесечно;
4. Одјељења Академије треба да одрже најмање по три сједнице током 2025;
5. Одбори АНУРС-а и одбори одјељења треба да одрже по двије сједнице у току године.

##### **2) Изборне активности**

1. Провешће се законски и Статутом утврђени поступци и активности на завршетку процедуре избора нових чланова АНУРС-а;
2. У току 2025. године органи АНУРС-а бираће Предсједништво АНУРС-а, односно предсједника, два потпредсједника, генералног секретара, секретаре одјељења и секретара АНУРС-а.

##### **3) Материјално-финансијска питања**

1. Из Буџета Републике Српске обезбиједити средства потребна за дјелатност Академије (научноистраживачки рад, издавачку дјелатност, плате запослених, академске награде, материјалне трошкове и др.);
2. Обезбиједити наставак финансирања пројекта израде *Енциклопедије Републике Српске*;
3. Обезбиједити средства за финансирање научноистраживачких пројеката започетих у претходним годинама, као и пројеката који ће бити одобрени у 2025. години.

##### **4) Статут АНУРС-а**

У току 2025. године планирано је усвајање новог Статута АНУРС-а.

## II ОРГАНИЗОВАЊЕ И ОДРЖАВАЊЕ НАУЧНИХ СКУПОВА, СИМПОЗИЈУМА ОКРУГЛИХ СТОЛОВА И ТРИБИНА

### а) Научни скупови

1. „80 година од краја Другог свјетског рата“;
2. „Савремени материјали“, Бања Лука, 11–12. септембар 2025, (програм сарадње са САНУ),
3. „Новине у превенцији кардиоваскуларних болести“, Одбор за кардиоваскуларну патологију“; октобар/новембар 2025. (Одбори за кардиоваскуларну патологију САНУ и АНУРС).

### б) Симпозијуми

1. „Болничке инфекције и антимикуробна резистенција“; април 2025. (Одбор за јавно здравство);
2. „Новине у медицини“, мај 2025. (Одбор за хроничне незаразне болести);
3. „100 година квантне механике: наука, технологија и будућност“, Бања Лука, 6. јун 2025;
4. „Међународни дани хирургије“, Фоча, јун 2025. (суорганизација);
5. „Дијабетес мелитус данас – новине у класификацији, превенцији и терапији“, септембар 2025. (Одбор за хроничне незаразне болести).

### в) Округли столови

1. „Тридесет година Дејтонског мировног споразума“;
2. „Утемељивачи савремене српске педагогије – Војислав Бакић и Никола Поткоњак“;
3. „Економски развој и миграције становништва“;
4. „Књига као интегративни чинилац српског културног простора“;
5. „Српски језик и уџбеници у основној и средњој школи Републике Српске“;
6. „Свјетски дан шума“ (Одбор за биотехничке науке), 21. март 2025;
7. „Трговска гора II“ (Одбор за геонауке), прва половина 2025;
8. „Минерални ресурси Мајевнице кроз осврт на истраживања почетком XXI вијека“ (Одбор за геонауке), прва половина 2025;
9. „Свјетски дан заштите животне средине“ (Одбор за животну средину, просторно планирање и одрживи развој), 5. јун 2025;
10. „Свјетски дан хране“ (Одбор за биотехничке науке), 16. октобар 2025;
11. „Утицај радона на здравље становништва“, друга половина 2025.

### г) Циклуси предавања, тематске расправе и трибине

1. Организовање и реализација циклуса предавања о енергији: *Енергија: један од највећих изазова човјечанства у 21. вијеку* (програм сарадње са САНУ);
2. Организовање тематских расправа и предавања чланова Српске академије наука и уметности, као и других истакнутих научника из области природно-математичких и техничких наука.

Сва одјелења Академије и научноистраживачки институти планираће организовање и одржавање циклуса предавања, академских расправа и трибина о научно и друштвено релевантним и актуелним проблемима. У току године планирано је да се одржи више предавања. Избор проблема, предавача и времена одржавања утврдиће одјелења и институти.

### III НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ ПРОЈЕКТИ

1. „Енциклопедија Републике Српске“ (израда седмог тома *Енциклопедије*);
2. „Грађа о прошлости Босне“ (наставак пројекта);
3. „Утицај квалитета живота на депопулацију Србије и Српске“ (заједнички петогодишњи пројекат са САНУ);
4. „Мјерење концентрације радона у два града и 20 општина Републике Српске“, у сарадњи са градовима и општинама РС;
5. „Експериментални систем за тестирање карактеристика соларних модула у стандардним условима“, суфинансирање Министарства цивилних послова БиХ;
6. „Regional cooperation for building equitable, sustainable and greener societie through establishing laboratory for measuring solar energy efficiency and seminars on environmental, social and economic challenge“, UNESCO participation programme 2024–2025;
7. „Одређивање пресека за расејање електрона у гасовима од интереса за индустријске примене и контролу загађења атмосфере применом методе електронских ројева“ (програма сарадње са САНУ);
8. „Агрошумарство у ревитализацији руралних подручја Републике Српске“ (програма сарадње са САНУ);
9. „Дигитализација културног, умјетничког, научног и природног наслеђа (програма сарадње са САНУ);
10. „Анализа утицаја растућег удела заменских извора у електроенергетским системима Републике Србије и Републике Српске и оптимално управљање транзицијом уз коришћење расположивих видова међусобне сарадње“ (програма сарадње са САНУ);
11. „Психотраума и кардиоваскуларне болести“, научноистраживачки пројекат (програма сарадње са САНУ);
12. „Антиоксидативна и имуномодулативна својства елагитанина и њихових метаболита: експериментална и клиничка студија“ (програма сарадње са САНУ);
13. „Повезаност полиморфизма гена значајних за метаболизам масти и угљених хидрата код пацијената са акутним инфарктом миокарда“ (програма сарадње са САНУ);
14. „Евалуација исхода терапијских процедура у лечењу гојазности и придружених коморбидитета у Србији и Републици Српској“ (програма сарадње са САНУ);
15. „Фенотипизација новооткривеног дијабетеса типа 2 и његових клиничких импликација“ (програма сарадње са САНУ);
16. Одбори при одјелењима активно ће радити на припремама нових пројеката, за које ће аплицирати на расписаним конкурсима Министарства за научнотехнолошки развој и високо образовање.

#### IV ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ

1. *Љетопис* Академије наука и умјетности РС за 2024. годину;
2. Зборник радова са округлог стола „Тридесет година Дејтонског мировног споразума“;
3. Зборник радова са округлог стола „Српски духовни идентитет“;
4. Зборник радова са округлог стола „Утемељивачи савремене српске педагогије – Војислав Бакић и Никола Поткоњак“;
5. „Изабрани списи академика Алексе Бухе“, бр. II, III, IV;
6. Часопис „Грађа о прошлости Босне“, бр. 17;
7. Израда *Споменице академику Душану Берићу*;
8. Владимир Ђоровић, *Студије и чланци о новијој књижевности и умјетности* (приређивач академик Станиша Тутњевић);
9. Зборник радова са научног скупа о *Чајником јеванђељу*;
10. *Споменица академику Милораду Ђоровићу* (Одбор за умјетност);
11. *Споменица академику Војиславу Максимовићу* (приређивач проф. др Горан Максимовић, Ниш, у сарадњи са проф. др Миленом Максимовић);
12. *Хрестоматија: Сарадња Вука Караџића са Летописом Матице српске* (Одбор за књижевност и Центар за српске студије, приређивачи проф. др Душко Певуља и проф. др Ранко Поповић, дописни члан АНУРС-а);
13. *Зборник радова посвећен академику Слободану Реметићу (1945–2025)*, поводом 80 година живота (приређивач проф. др Срето Танасић, дописни члан АНУРС-а);
14. *Библиографија академика Радована Вучковића (1935–2025)*, поводом 90-годишњице рођења;
15. Каталогзи за изложбе у Галерији АНУРС-а;
16. Часопис *Contemporary Materials*. – У 2025. години планирано је да се објаве два броја часописа. Поред радова, који се бирају са научних конференција које организује Одјељење, објављиваће се и радови које сами истраживачи буду понудили уредништву;
17. Зборник радова са научног скупа „Савремени материјали“;
18. Монографија *Sustainable development and management of natural resources of the Republic of Srpska* (група аутора), уредници Ново Пржуљ и Зоран Говедар, издавач АНУРС и угледна свјетска издавачка кућа;
19. Монографије из едиције ПРИРОДНИ КАПАЦИТЕТИ, БИОТЕХНОЛОГИЈЕ И ХРАНА, уредници Ново Пржуљ и Зоран Говедар:
  - *Алтернативна, просолика и псеудо жита у исхрани људи* (радни наслов), уредници Ново Пржуљ, Радослав Грујић,
  - *Технологије у шумарству* (радни наслов), уредници Зоран Говедар, Милић Ђуровић, Ново Пржуљ,
  - *Заштита и ремедијација животне средине* (радни наслов), уредници Предраг Илић, Ново Пржуљ,
  - *Интегритет хране* (радни наслов), уредници Војислав Тркуља, Ново Пржуљ;
20. Зборник радова са симпозијума „Просторно планирање и заштита природних добара у Републици Српској“;
21. *Споменица академику Драгану Данелишењу*;
22. *Споменица академику Дренки Шећеров Зечевић*;

23. Монографија *Дијабетес, гојазност и кардиометаболичке болести*, група аутора;
24. Објављивање зборника радова са научних скупова који се буду организовали у текућој години,
25. Одбор за издавачћку дјелатност ће организовати посебну расправу и предложити мјере и активности с циљем да се повећа вифдљивост Академије и њених издања путем индексирања часописа и зборника са научних ерасправа (зборници са научних скупова и округлих столова).

### **Представљања и промоције научних књига**

1. Шести том *Енциклопедије Републике Српске*;
2. Остала Академијина издања.

## **V**

### **Галерија АНУРС-а**

#### **а) Изложбе у Галерији АНУРС-а**

1. Јасеновац, изложба посвећена Дану Републике Српске и обиљежавање 80 година од пробоја логораша;
2. Радмила Лиздек, „Живот”, видео-инсталација;
3. Иво Андрић, биографска изложба;
4. Милорад Ћоровић, изложба и промоција споменице;
5. Александар Цветковић, изложба у сарадњи са Галеријом „Сретен Стојановић“, Приједор;
6. Драгош Калајић, изложба слика.

#### **б) Промоције у Галерији АНУРС-а**

1. Владимир Ћоровић, *Студије и чланци о новијој књижевности и умјетности*;
2. Зборник радова са научног скупа о *Чајником јеванђељу*.

#### **в) Музички наступи у Галерији АНУРС-а**

Уз излагачку дјелатност Галерија АНУРС-а организује: пригодне промоције, предавања, концерте, трибине, књижевне вечери, сходно актуелним дешавањима у култури.

## **VI**

### **РАД ИНСТИТУТА**

#### **а) Институт за српски језик и књижевност**

У току 2025. године Институт за српски језик и књижевност започеће рад на слjedeћим пројектима:

1. „Испитивање српских народних говора Босне и Херцеговине“, дугорочни пројекат чији је руководилац академик Слободан Реметић;
2. „Изучавање савременог српског стандардног језика“, чији је предлагач и руководилац проф. др Срето Танасић, дописни члан АНУРС-а;

3. „Црквенословенски споменици српски из Босне и Хума XIII–XVIII вијек“ (заједнички петогодишњи пројекат са САНУ);
4. „Геноцид над Србима у 20. вијеку и његови одједи у књижевности и умјетности“, предлагач и руководилац проф. др Ранко Поповић, дописни члан АНУРС-а;
5. Предавања о актуелним темама из српског језика и књижевности.

#### **б) Институт за историју**

1. Одржати савјетовање историчара (специјалиста) могућих извршитеља (реализатора) пројекта: „Срби на данашњој територији Републике Српске и Босне и Херцеговине од средњег века до савременог доба: простор, друштво, религија, привреда, култура, политика“;

Пројекат је дугорочан, а предмет је уговора о заједничкој реализацији САНУ и АНУРС-а. Савјетовање би требало одржати у АНУРС-у и САНУ, време одржавања фебруар–март 2025. године;

2. Предавање у марту или априлу на тему: „Писмо и језик средњовековних докумената босанске државе (краљевине)“.

У току 2025. године Институт за историју планира одржати и друга предавања из области историје.

#### **в) Институт за друштвена истраживања**

У току 2025. године планирано је да се изврше припреме за конституисање научноистраживачког вијећа, утврди концепција рада, пронађу институти партнери за истраживања и приступи изради првих научноистраживачких пројеката.

#### **г) Институт за природно-математичке и техничке науке**

У току 2025. године планирано је да се изврше припреме за конституисање научноистраживачког вијећа, утврди концепција рада, пронађу институти партнери за истраживања и приступи изради првих научноистраживачких пројеката.

## **VII**

### **МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА**

1. Остваривање даље сарадње са:
  - Српском академијом наука и уметности и њеним институтима;
  - Црногорском академијом наука и умјетности и њеним институтима, на основу потписаног споразума;
  - Руском академијом наука и умјетности, на основу потписаног споразума и протокола;
  - Македонском академијом наука и умјетности, на основу потписаног споразума о сарадњи;
  - Бугарском академијом наука;
  - Краљевском академијом за економију и финансије Шпаније;
  - Европском академијом наука и умјетности;

- Институтом за експерименталну ботанику Националне академије наука Бјелорусије;
  - Конференцијом академија подунавских земаља, која функционише у оквиру Европске академије наука;
  - Хрватском академијом за знаност и умјетност БиХ;
2. Наставак разговора о сарадњи и међусобним односима са Академијом наука и умјетности БиХ;
3. Наставак активности у вези са пријемом АНУРС-а у Савез европских академија (ALLEA);
4. Интензивирање сарадње са Институтом за славистику Руске академије наука, у виду организације заједничког научног скупа;
5. Повећање активности за успостављање сарадње и потписивање споразума о сарадњи са:
- Чешком академијом наука;
  - Словачком академијом наука;
  - Румунском академијом наука;
  - Мађарском академијом наука;
  - Националном академијом наука Бјелорусије;
  - научноистраживачким и институцијама културе и умјетности из земље;
6. Активнији рад на стварању претпоставки и услова за учешће у европским фондовима за науку, истраживање и развој и другим доступним међународним фондовима;
7. Подршка и учешће у иницијативи за организацију заједничких активности трију академија у БиХ – Академије наука и умјетности Републике Српске, Хрватске академије за знаност и умјетност БиХ и Академије наука и умјетности БиХ;
8. Учешће на научним скуповима подунавских академија;
9. Учешће чланова АНУРС-а на научним скуповима других академија;
10. Сарадња са институтима Француске академије наука;
11. Учешће у активностима Међународног научног савјета (ISC);
12. Учешће у активностима Унеска у области науке и културе;
13. Учешће чланова Академије на међународним скуповима и манифестацијама;
14. Рад Одбора за међународну сарадњу.

## VIII

### ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

У 2025. години планиран је наставак активности у вези са радом:

1. *Лабораторије за електронску микроскопију.* – У лабораторији, која је формирана у сарадњи са Универзитетом у Љубљани, изводиће се научна истраживања у Републици Српској у области карактеризације материјала за примјену у нанотехнологијама;
2. *Лабораторије за соларну енергетику.* – Лабораторија, која је настала као резултат вишегодишњег рада на научноистраживачким пројектима из области алтернативних – обновљивих извора енергије, посебно соларне енергије, директно је повезана са соларном електраном фотонапонске снаге 2 kWp, постављеном на крову зграде. Тиме је омогућено континуирано праћење утицаја интензитета Сунчевог зрачења, температуре ваздуха, брзине вјетра и влажности ваздуха на енергетску ефикасност фотонапонске соларне



електране на подручју Бање Луке. Резултати истраживања користиће се за техноекономске анализе исплативости изградње соларних електрана у реалним условима, као и за подизање нивоа свијести о коришћењу „обновљивих и чистих“ извора енергије.



ПРЕДСЈЕДНИК АНУРС-а

Академик Рајко Кузмановић

Број: 01-695/24  
Датум: 23. 12. 2024.